

Psychology
Paper III
मानसशास्त्र
प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Maximum Marks : 150

Note : (i) This question paper has **Seventy five (75)** multiple choice questions. Each question carries **Two (2)** marks.

(ii) Attempt *All* questions.

सूचना : (i) या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचहत्तर (75)** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत.

(ii) **सर्व** प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

1. The most effective method of learning in cooperative groups emphasizes : (A) group goals and group responsibility (B) group goals and individual responsibility (C) group responsibility and individual goals (D) individual goals and individual responsibility 2. Von Restorff effect is seen : (1) in serial learning (2) in paired associate learning (3) in free recall (A) (1) and (3) (B) (1) and (2) (C) (1), (2) and (3) (D) (2) and (3)	1. सहकारी गटातील अध्ययनाची सर्वात परिणामकारक पद्धती यावर भर देते : (A) गटाची उद्दीष्ट्ये व गटाची जबाबदारी (B) गटाची उद्दीष्ट्ये व व्यक्तीची जबाबदारी (C) गटाची जबाबदारी व व्यक्तीची उद्दीष्ट्ये (D) व्यक्तीची उद्दीष्ट्ये व व्यक्तीची जबाबदारी 2. व्हॉन रेस्टॉर्फ परिणाम खालील प्रकारात दिसतो : (1) क्रमिक अध्ययनात (2) युग्म साहचर्य अध्ययनात (3) मुक्त प्रत्यावाहनात (A) (1) आणि (3) (B) (1) आणि (2) (C) (1), (2) आणि (3) (D) (2) आणि (3)

[P.T.O.]

3. Match List I and List II and select the correct answer by using the codes given below :

List I (Term in factor Analysis)	List II (Example/Brief Explanation)
(P) Factor Extraction method	(1) Correlations among oblique factors
(Q) Factor rotation method	(2) Method to decide number of factors for rotation
(R) Cattell's scree	(3) Principal axes
(S) Interfactor correlation matrix	(4) Promax
	(5) Correlations among varimax-rotated factors

Codes :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (3)	(4)	(1)	(2)
(B) (4)	(3)	(2)	(1)
(C) (3)	(4)	(2)	(1)
(D) (3)	(4)	(2)	(5)

3. यादी I व यादी II यांच्या जोड्या लावून खाली दिलेल्या संकेतसूची मधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I

यादी II

(घटक विश्लेषणातील संज्ञा) (उदाहरण/संक्षिप्त वर्णन)

(P) घटक निष्कर्षण पद्धती	(1) तिर्यक घटकांमधील सहसंबंध
(Q) घटक चक्रावर्तन पद्धती	(2) चक्रावर्तनासाठी घटकांची संख्या ठरविण्याची पद्धती
(R) कॅटेलची स्क्री	(3) प्रिन्सिपल अॅक्सेस
(S) आंतरघटक सहसंबंध सारणी	(4) प्रोमॅक्स
	(5) व्हेरीमॅक्स पद्धतीने चक्रावर्तित घटकां-मधील सहसंबंध

संकेतसूची :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (3)	(4)	(1)	(2)
(B) (4)	(3)	(2)	(1)
(C) (3)	(4)	(2)	(1)
(D) (3)	(4)	(2)	(5)

4. The tests of convergent ability :
- (1) generally require normative data for scoring and interpretation
 - (2) will show negative correlation with divergent ability tests
 - (3) have specific answer/s
 - (4) will rarely attain scorer reliability of 1
- (A) (3) only
(B) (1) and (3) only
(C) (2) and (3) only
(D) (2), (3) and (4) only
5. To understand loss and recovery of Indian self-influenced by colonialism, Ashish Nandy :
- (1) argues that age and sex influenced self-construction in British India
 - (2) uses argument of existentialism to explain influence of ideology
 - (3) uses psychoanalysis to understand influence of age and sex
 - (4) uses social learning argument to understand impact of colonialism
- (A) (1) only
(B) (1) and (2) only
(C) (1) and (3) only
(D) (2) and (4) only
4. संलक्षी विचार चाचणी :
- (1) सामान्यतः गुणांकन व अर्थविवरणासाठी मानकानुसारी प्रदत्ताची आवश्यकता असते
 - (2) बहुलक्षी विचाराच्या चाचण्यांशी ऋणात्मक सहसंबंध दर्शविते
 - (3) विशिष्ट उत्तरे असतात
 - (4) गुणांकक विश्वासनियता ही क्वचितच 1 असू शकते
- (A) (3) फक्त
(B) (1) आणि (3) फक्त
(C) (2) आणि (3) फक्त
(D) (2), (3) आणि (4) फक्त
5. वसाहतवादामुळे भारतीय स्व-गमावणे आणि पुनःप्राप्ती याच्या आकलनासाठी आशिष नंदी :
- (1) ब्रिटीशकालीन भारतात लिंग आणि वय याचा प्रभाव स्व-संरचनेवर पडला असे मानतात
 - (2) विचारधारेच्या प्रभावाचे स्पष्टीकरण अस्तित्वावादाच्या साहाय्याने करतात
 - (3) लिंग आणि वय याचा प्रभाव समजण्यासाठी मनोविश्लेषणाचा वापर करतात
 - (4) वसाहतवादाचा प्रभाव समजण्यासाठी सामाजिक अध्ययन युक्तिवादाचा वापर करतात
- (A) (1) फक्त
(B) (1) आणि (2) फक्त
(C) (1) आणि (3) फक्त
(D) (2) आणि (4) फक्त

6. The relationship between hypothalamus and the secretion of epinephrine and norepinephrine during emotional arousal is mediated by :
- (A) Sympathetic nervous system
 (B) Parasympathetic nervous system
 (C) Somatic nervous system
 (D) Adrenocorticotrophic hormone
7. Give correct order from the largest to the smallest amount of information that enters into various memory systems :
- (A) Sensory memory, short-term memory, long-term memory
 (B) Long-term memory, sensory memory, short term memory
 (C) Long-term memory, short-term memory, sensory memory
 (D) Short-term memory, long-term memory, sensory memory
6. अधश्चेताक्षेपक आणि भावनिक जागरणात एपिनेफ्रिन व नारएपिनेफ्रीनचे स्रवण यांमधील संबंध कशाद्वारे होतो ?
- (A) अनुकंपा चेतासंस्था
 (B) परानुकंपी चेतासंस्था
 (C) कायिक चेतासंस्था
 (D) अँड्रिनोकॉर्टिकोट्रापिक हॉर्मोन
7. स्मृतीच्या विविध रचनांमध्ये प्रवेश करणाऱ्या माहितीचा सर्वाधिक ते अत्यल्प असा योग्य क्रम द्या :
- (A) वेदनिक स्मृती, अल्पकालिक स्मृती, दीर्घकालीन स्मृती
 (B) दीर्घकालीन स्मृती, वेदनिक स्मृती, अल्पकालिक स्मृती
 (C) दीर्घकालीन स्मृती, अल्पकालिक स्मृती, वेदनिक स्मृती
 (D) अल्पकालिक स्मृती, दीर्घकालीन स्मृती, वेदनिक स्मृती

8. Match List I with List II and select the correct answer by using the codes given below :

List I (Glands)	List II (Function)
(P) Pituitary gland	(1) Brain growth
(Q) Hypothalamus	(2) Sexual maturity
(R) Thyroid	(3) Regulation of pituitary gland
(S) Estrogens/ Androgens	(4) Physical growth

Codes :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (4)	(3)	(1)	(2)
(B) (2)	(1)	(4)	(3)
(C) (1)	(2)	(3)	(4)
(D) (4)	(1)	(2)	(3)
9. The theory which suggests that leaders adopt a style of leadership that best fits the need of their group is :
- (A) Normative theory
(B) Goal setting theory
(C) Equity theory
(D) Transformational leadership theory

8. यादी I व यादी II मधील योग्य जोड्या लावून खाली दिलेल्या संकेतसूची मधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I (ग्रंथी)	यादी II (कार्य)
(P) पीयूषिका ग्रंथी	(1) मेंदूचा विकास
(Q) अधश्चेताक्षेपक	(2) लैंगिक परीपक्वता
(R) अवटुग्रंथी	(3) पीयूषिका ग्रंथीचे नियमन
(S) एस्ट्रोजेन/अॅन्ड्रोजेन	(4) शारीरिक विकास

संकेतसूची :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (4)	(3)	(1)	(2)
(B) (2)	(1)	(4)	(3)
(C) (1)	(2)	(3)	(4)
(D) (4)	(1)	(2)	(3)
9. नेते आपल्या समूहाच्या गरजेनुरूप नेतृत्वशैली स्वीकारतात असे सुचविणारी उपपत्ती कोणती ?
- (A) नार्मेटिव्ह थेअरी
(B) साध्य-निश्चिती उपपत्ती
(C) इक्विटी थेअरी
(D) ट्रान्सफॉर्मेशनल लिडरशिप थेअरी

10. In a psychological clinic a child, with an IQ of 64, was diagnosed to be a case of mild mental retardation. On DSM IV/IV (TR), this diagnosis would be recorded on :
- (A) Axis I
(B) Axis II
(C) Axis IV
(D) Axis V
11. Which one of the following is considered to be a culture-fair test of intelligence ?
- (A) Stanford-Binet
(B) Wechsler Adult intelligence scale
(C) Army Alpha test
(D) Raven's Progressive Matrices test
12. Which of the following tools provide/s comprehensive assessment of human psychological needs ?
- (1) Edwards Personal Preference Schedule
(2) Rotter Incomplete Sentence Blank
(3) Thematic Apperception Test
(4) Word Association Test
- (A) (3) only
(B) (1) and (3) only
(C) (3) and (4) only
(D) (2), (3) and (4) only
10. एका मानसशास्त्रीय चिकित्सालयात, 64 बुद्धिगुणांक असलेल्या एका मुलाचे निदान सौम्य मतिमदता असे करण्यात आले. DSM IV/IV (TR) मध्ये हे निदान कोणत्या अक्षावर दाखवले जाईल ?
- (A) अक्ष I
(B) अक्ष II
(C) अक्ष IV
(D) अक्ष V
11. पुढीलपैकी कोणती संस्कृती निर्दोष (culture-fair) बुद्धिमत्ता चाचणी समजण्यात येते ?
- (A) स्टॅनफोर्ड-बिने
(B) वेश्लर अँडल्ट इंटेलिजन्स स्केल
(C) आर्मी अल्फा चाचणी
(D) रेव्हन्स प्रोग्रेसिव मॅट्रायसेस चाचणी
12. पुढीलपैकी कोणत्या चाचणीद्वारे मानवी मानसिक गरजांचे बहुव्यापक मूल्यांकन होते ?
- (1) एडवर्ड्स पर्सनल प्रेफरन्स सेड्युल
(2) रॉटर इनकंप्लीट सेंटेंस ब्लँक
(3) थिमॅटिक अँपरसेप्शन टेस्ट
(4) वर्ड असोशियेशन टेस्ट
- (A) (3) फक्त
(B) (1) आणि (3) फक्त
(C) (3) आणि (4) फक्त
(D) (2), (3) आणि (4) फक्त

13. Which one of the following statements is *true* ?
- (A) Semantic memories are more durable than episodic memories
- (B) Episodic memories are more durable than semantic memories
- (C) Both semantic and episodic memories are equally durable
- (D) Durability of semantic memories depend upon durability of episodic memories
14. Which one of the following is *incorrect* about schemas in social cognition ?
- (A) People tend to use role schemas over trait schemas
- (B) People use superordinate schemas more often than subtype schemas
- (C) Schemas inconsistent with our current feelings are less likely to be used
- (D) Schemas can be influenced by primacy by presenting information earlier
13. खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे ?
- (A) घटना स्मृतीपेक्षा अर्थपर स्मृती अधिक टिकाऊ असते
- (B) अर्थपर स्मृतीपेक्षा घटना स्मृती अधिक टिकाऊ असते
- (C) अर्थपर स्मृती आणि घटना स्मृती दोन्ही सारख्याच टिकाऊ असतात
- (D) अर्थपर स्मृतीचा टिकाऊपणा घटना स्मृतीच्या टिकाऊपणावर अवलंबून असतो
14. सामाजिक बोधानातील आकृतिबंधाबाबत खालीलपैकी कोणते चुकीचे आहे ?
- (A) लोक गुणवैशिष्ट्य-आकृतिबंध वापरण्यापेक्षा भूमिका-आकृतिबंध वापरतात
- (B) लोक प्रधानयोगी-आकृतिबंध हा उपप्रकार-आकृतिबंधापेक्षा जास्त वेळा वापरतात
- (C) आपल्या सध्याच्या भावनाशी विसंगत आकृतिबंध वापरण्याची शक्यता कमी असते
- (D) माहिती आधी सदर केल्याने प्राथम्यता आकृतिबंधाला प्रभावित करते

15. Select the correct sequence according to Neisser's cyclical theory :
- (A) Sensory cues, person's expectations, model of probable object, mental representation
- (B) Sensory cues, model of probable object, person's expectations, mental representation
- (C) Sensory cues, mental representation, person's expectations, model of probable object
- (D) Sensory cues, model of probable object, person's expectations, mental representation
16. When asked to explain the proverb 'People in glass houses should not throw stone' a schizophrenic patient replied, "That is easy, you can break the glass". This indicates that the patient had problems related to :
- (A) Perception
- (B) Orientation
- (C) Abstract thought
- (D) Flight of ideas
15. निसर यांच्या चक्रीय सिद्धान्तानुसार योग्य क्रम निवडा :
- (A) वेदनिक सूचक, व्यक्तिच्या अपेक्षा, संभाव्य वस्तूचे प्रारूप, मानसिक प्रतिरूपण
- (B) वेदनिक सूचक, संभाव्य वस्तूचे प्रारूप, व्यक्तिच्या अपेक्षा, मानसिक प्रतिरूपण
- (C) वेदनिक सूचक, मानसिक प्रतिरूपण, व्यक्तिच्या अपेक्षा, संभाव्य वस्तूचे प्रारूप
- (D) वेदनिक सूचक, संभाव्य वस्तूचे प्रारूप, व्यक्तिच्या अपेक्षा, मानसिक प्रतिरूपण
16. 'काचेच्या घरात राहणाऱ्यांनी इतरांवर दगड फेकू नयेत' या म्हणीचे स्पष्टीकरण विचारले असता एका छिन्नमनस्कता असलेल्या रुग्णाने उत्तर दिले, "हे सोपे आहे, तुम्ही काच फोडू शकता". यामुळे कळते की रुग्णाला याच्याशी संबंधीत समस्या आहे :
- (A) संवेदन
- (B) स्थितीभान
- (C) अमूर्त विचार
- (D) असंबद्ध विचारभ्रमण

17. Newborns are capable of :
- (1) categorical speech perception
 - (2) being sensitive to phonemes
 - (3) babbling
 - (4) cooing
- (A) (1), (2) and (4)
 (B) (2), (3) and (4)
 (C) (1) and (2)
 (D) (1) and (4)
18. Interference affects :
- (A) Sensory memory and short-term memory
 - (B) Short-term memory and long-term memory
 - (C) Sensory and long-term memory
 - (D) Sensory, short-term and long-term memory
19. The kinesthetic learner or perceiver :
- (1) learns by doing
 - (2) is a good listener
 - (3) taps fingers for concentration
 - (4) moves during lessons
- (A) (1), (2), (3)
 (B) (1), (3), (4)
 (C) (2), (3) (4)
 (D) (1), (2), (4)

17. नवजात शिशु यासंदर्भात सक्षम असतात :
- (1) बोलण्याचे प्रवर्गीकरणात्मक संवेदन
 - (2) स्वनिमविषयक संवेदनक्षम
 - (3) बॅबलींग
 - (4) कूर्ईंग
- (A) (1), (2) आणि (4)
 (B) (2), (3) आणि (4)
 (C) (1) आणि (2)
 (D) (1) आणि (4)
18. व्यत्ययाचा परिणाम यावर होतो :
- (A) वेदनिक स्मृती आणि अल्पकालीन स्मृती
 - (B) अल्पकालीन स्मृती आणि दीर्घकालीन स्मृती
 - (C) वेदनिक आणि दीर्घकालीन स्मृती
 - (D) वेदनिक, अल्पकालीन आणि दीर्घकालीन स्मृती
19. गतिवेदन अध्ययनकर्ता किंवा संवेदनकर्ता :
- (1) कृती करून शिकतो
 - (2) चांगला श्रोता असतो
 - (3) एकाग्रतेसाठी बोटे आपटतो
 - (4) धडे शिकतांना हालचाल करतो
- (A) (1), (2), (3)
 (B) (1), (3), (4)
 (C) (2), (3) (4)
 (D) (1), (2), (4)

20. Which is a correct sequence of stages of development according to Rollo May ?
- (A) Ordinary, Innocence, Rebellion and Creative
- (B) Innocence, Ordinary, Rebellion and Creative
- (C) Innocence, Rebellion, Ordinary and Creative
- (D) Innocence, Rebellion, Creative and Ordinary
21. Which is the correct chronological order of brain development ?
- (1) Development of neural fibers from synaptic connection
- (2) Synaptic pruning and multiplication of glial cells
- (3) Development of lateralization
- (4) Development of regions of cerebral cortex
- (A) (1), (2), (3), (4)
- (B) (1), (2), (4), (3)
- (C) (3), (4), (2), (1)
- (D) (4), (3), (1), (2)
20. रोलो मे अनुसार वैकासिक अवस्थांचा योग्य क्रम कोणता ?
- (A) सामान्य, निरागस, बंडखोर, सर्जक
- (B) निरागस, सामान्य, बंडखोर, सर्जक
- (C) निरागस, बंडखोर, सामान्य, सर्जक
- (D) निरागस, बंडखोर, सर्जक, सामान्य
21. कालानुक्रमानुसार मेंदूच्या विकासाचा योग्य क्रम कोणता ?
- (1) चेतासंधितील जोडाच्या चेता तंतूंचा विकास
- (2) चेतासंधि प्रुनिंग आणि आधार पेशींचा विकास
- (3) मेंदू गोलार्धातील स्थानिकीकरणाचा विकास
- (4) प्रमस्तिष्क बाह्यकाच्या भागांच्या विकास
- (A) (1), (2), (3), (4)
- (B) (1), (2), (4), (3)
- (C) (3), (4), (2), (1)
- (D) (4), (3), (1), (2)

22. Cognitive maps become organized and accurate during :
- (A) Early childhood
(B) Middle childhood
(C) Adolescence
(D) Young adulthood
23. Which of the following is/are not factor analytic/structural models of intelligence ?
- (1) Guilford's model
(2) Hunt's lexical access model
(3) Spearman's G model
(4) Triarchic model
- (A) (2) only
(B) (2) and (4) only
(C) (1) and (4) only
(D) (2), (3) and (4) only
24. Most common chromosomal abnormality causing mental retardation is :
- (A) Trisomy XXX
(B) Trisomy XXY
(C) Trisomy 11
(D) Trisomy 21
22. बोधात्मक नकाशे या कालखंडात संघटीत आणि अचूक बनतात :
- (A) पूर्व बाल्यावस्था
(B) मध्य बाल्यावस्था
(C) कुमारावस्था
(D) पूर्व प्रौढावस्था
23. खालीलपैकी कोणते/कोणती बुद्धीमत्तेचे/बुद्धीमत्तेची घटक विश्लेषणात्मक प्रारूप/प्रारूपे नाहीत ?
- (1) गिलफोर्डचे प्रारूप
(2) हंटचे लेक्सीकल अॅक्सेस प्रारूप
(3) स्पीअरमनचे जी प्रारूप
(4) ट्रायार्किक प्रारूप
- (A) (2) फक्त
(B) (2) आणि (4) फक्त
(C) (1) आणि (4) फक्त
(D) (2), (3) आणि (4) फक्त
24. मतिमंदत्वाचे कारण असेलेली सर्वात सामान्य गुणसूत्र अपसामान्यता :
- (A) ट्रायझोमी XXX
(B) ट्रायझोमी XXY
(C) ट्रायझोमी 11
(D) ट्रायझोमी 21

25. The relationship between task difficulty and motivation is :
- (A) Linearly increasing
 (B) Linearly decreasing
 (C) U-shaped
 (D) Inverted U-shaped

26. Match List I with List II and select the correct answer by using the codes given below :

List I

List II

(P) Frontal lobes	(1) Classical conditioning
(Q) Prefrontal cortex	(2) Encoding of words
(R) Hippocampus	(3) Short-term memory
(S) Cerebellum	(4) Formation of declarative memories

Codes :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (3)	(2)	(4)	(1)
(B) (2)	(1)	(3)	(4)
(C) (4)	(3)	(1)	(2)
(D) (1)	(4)	(2)	(3)

27. Which of the following clinical procedure/s is/are *not* based on classical conditioning ?

- (1) Token economy
 (2) Flooding
 (3) Systematic desensitization
 (4) Transference
- (A) (4) only
 (B) (1) and (2) only
 (C) (1) and (4) only
 (D) (2), (3) and (4) only

25. कार्यकाठीण्य आणि प्रेरणेचा संबंध असा असतो :

- (A) वाढत जाणारा रेखीय
 (B) कमी होत जाणारा रेखीय
 (C) U-आकाराचा
 (D) ऊलट्या U-आकाराचा

26. यादी I व यादी II मधील योग्य जोड्या लावून खाली दिलेल्या संकेतसूची मधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I

यादी II

(P) अग्रखंड	(1) अभिजात अभिसंधान
(Q) पूर्वललाटी बाह्यक	(2) शब्दांचे संकेतन
(R) अश्वमीन	(3) अल्पकालीन स्मृती
(S) अनुमस्तिष्क	(4) डिक्लेरेटीव्ह स्मृतीचे निर्माण

संकेतसूची :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (3)	(2)	(4)	(1)
(B) (2)	(1)	(3)	(4)
(C) (4)	(3)	(1)	(2)
(D) (1)	(4)	(2)	(3)

27. खालीलपैकी कोणती/कोणत्या चिकित्सा पद्धत/पद्धती ही/ह्या अभिजात अभिसंधानावर आधारित नाही ?

- (1) प्रतिकात्मक पारितोषिक प्रक्रिया
 (2) चिंताप्रलयन
 (3) पद्धतशीर आवेदनशीलन
 (4) भावांतरण
- (A) (4) फक्त
 (B) (1) आणि (2) फक्त
 (C) (1) आणि (4) फक्त
 (D) (2), (3) आणि (4) फक्त

28. At birth these sensitivities are well developed :
- (1) touch
 - (2) taste
 - (3) vision
 - (4) pain
- (A) (1), (2) and (3)
 (B) (2), (3) and (4)
 (C) (1) and (2)
 (D) (1), (2) and (4)
29. Which of the following conception of language proposes distinction between surface and deep structures ?
- (A) Phase structure grammar
 - (B) Finite state grammar
 - (C) Transformational grammar
 - (D) Functional discourse grammar
30. In eye-witness memory, recall depends upon :
- (1) age
 - (2) gender
 - (3) stress
 - (4) culture
- (A) (1), (2), (3)
 (B) (2), (3), (4)
 (C) (1), (3), (4)
 (D) (1), (2), (4)
28. जन्मसमयी या संवेदनक्षमता चांगल्या प्रकारे विकास पावलेल्या असतात :
- (1) स्पर्श
 - (2) चव
 - (3) दृष्टी
 - (4) वेदना
- (A) (1), (2) आणि (3)
 (B) (2), (3) आणि (4)
 (C) (1) आणि (2)
 (D) (1), (2) आणि (4)
29. भाषेच्या संदर्भातील खालीलपैकी कोणती संकल्पना पृष्ठ संरचना व गहन संरचना यात फरक करते ?
- (A) फेज स्ट्रक्चर व्याकरण
 - (B) फाइनल स्टेट व्याकरण
 - (C) ट्रान्सफॉर्मेशनल व्याकरण
 - (D) फंक्शनल डिस्कोर्स व्याकरण
30. प्रत्यक्षदर्शी स्मृतीमध्ये प्रत्यावहन यावर अवलंबून असते :
- (1) वय
 - (2) लिंग
 - (3) ताण
 - (4) संस्कृती
- (A) (1), (2), (3)
 (B) (2), (3), (4)
 (C) (1), (3), (4)
 (D) (1), (2), (4)

31. d' or the separation of distributions for 'noise' and 'signal plus noise' conditions in signal detection theory :
- (A) does not change even when the subject alters criterion from strict to lax judgement
- (B) Changes when the subject alters criterion from strict to lax judgement
- (C) Changes only when the subject alters criterion from lax to strict criterion
- (D) does not change only when the intensity of the signal is low
32. If the following variables are placed in descending order with reference to their correlation with general intelligence, then the correct sequence is :
- (A) Fluid ability, numerical ability, creativity, openness to experience
- (B) Numerical ability, fluid ability, openness to experience, creativity
- (C) Numerical ability, creativity, fluid ability, openness to experience
- (D) Fluid ability, creativity, numerical ability, openness to experience
31. 'ध्वनि' आणि 'संकेतासह ध्वनि' यांच्या वितरणातील अंतर किंवा d' हे सिग्नल डिटेक्शन सिद्धान्तात :
- (A) जरी प्रयुक्ताने कडक निकषापासून शिथिल निकषाकडे निर्णयन बदलले तरी बदलत नाही
- (B) प्रयुक्ताने कडक निकषापासून शिथिल निकषाकडे निर्णयन बदलले तर बदलते
- (C) प्रयुक्ताने शिथिल निकषापासून कडक निकषाकडे निर्णयन बदलले तरच बदलते
- (D) फक्त जेव्हा संकेताची तीव्रता कमी असते तेव्हा बदलत नाही
32. जर खालील परिवर्तके त्यांच्या सामान्य बुद्धीमत्तेशी असलेल्या सहसंबंधानुसार उतरत्या क्रमाने लावली, तर योग्य क्रम हा असेल :
- (A) तरल क्षमता, संख्यात्मक क्षमता, सर्जनशीलता, अनुभवाचा खुलेपणा
- (B) संख्यात्मक क्षमता, तरल क्षमता, अनुभवाचा खुलेपणा, सर्जनशीलता
- (C) संख्यात्मक क्षमता, सर्जनशीलता, तरल क्षमता, अनुभवाचा खुलेपणा
- (D) तरल क्षमता, सर्जनशीलता, संख्यात्मक क्षमता, अनुभवाचा खुलेपणा

33. Which of the following is/are *correct* in case of set point theories of hunger ?

- (1) Glucostatic set point theories argues that drop in blood glucose is responsible for hunger.
 - (2) Lipostatis set point theories argue that reduction in body fat signals satiety
 - (3) Set point theories cannot explain evolutionary problems of scarcity of food and large intakes
 - (4) These theories take into account factors like taste, learning and social factors
- (A) (1) only
 (B) (1) and (2) only
 (C) (1) and (3) only
 (D) (1), (2) and (4) only

33. भुकेच्या सेट पॉईंट सिद्धांतानुसार खालीलपैकी कोणते बरोबर आहे/आहेत ?

- (1) ग्लूकोस्टॅटिक सेट पॉईंट सिद्धांतानुसार रक्तातील शर्करेची घट ही भुकेसाठी कारणीभूत असते
 - (2) लिपोस्टॅटिक सेट पॉईंट सिद्धांतानुसार शारीरमेदातील घट तृप्तीचे संकेतन आहे
 - (3) अन्नाची दुर्मिळता व मोठ्याप्रमाणावर खाणे या उत्क्रांतीतील समस्या सेट पॉईंट सिद्धांत स्पष्ट करत नाहीत
 - (4) चव, अध्ययन, सामाजिक घटक यासारखे घटक या सिद्धांतांमध्ये सामावले आहेत
- (A) (1) फक्त
 (B) (1) आणि (2) फक्त
 (C) (1) आणि (3) फक्त
 (D) (1), (2) आणि (4) फक्त

34. Match List I with List II and select the correct answer by using the codes given below :

List I (Symptom)	List II (Disorder)
(P) Cataplexy	(1) Agoraphobia
(Q) Excessive fear of crowd or market place	(2) Mania
(R) Rapid speech and flight of ideas	(3) Narcolepsy
(S) Waxy flexibility	(4) Claustrophobia
	(5) Schizophrenia

Codes :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (1)	(4)	(5)	(2)
(B) (3)	(1)	(2)	(5)
(C) (3)	(4)	(2)	(5)
(D) (5)	(4)	(2)	(3)

35. In Piaget's theory, sensori-motor stage includes :

- (1) circular reaction
 - (2) goal directed behaviour
 - (3) deferred imitation
 - (4) animistic thinking
- (A) (1), (2) and (3)
 (B) (1), (3) and (4)
 (C) (2), (3) and (4)
 (D) (1) and (4)

34. यादी I व यादी II यांच्या जोड्या लावून खाली दिलेल्या संकेतसूची मधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I (लक्षण)	यादी II (विकृती)
(P) कॅटप्लेक्सी	(1) विवृत स्थल भयगंड
(Q) गर्दी किंवा बाजारपेठांची अत्यंतिक भिती	(2) उन्माद
(R) वेगाने बोलणे व असंबद्ध विचारभ्रमण	(3) अतिनिद्रासक्ति
(S) मेणी बलनशीलता	(4) संवृत स्थल भयगंड
	(5) छिन्नमनस्कता

संकेतसूची :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (1)	(4)	(5)	(2)
(B) (3)	(1)	(2)	(5)
(C) (3)	(4)	(2)	(5)
(D) (5)	(4)	(2)	(3)

35. पियाजेच्या सिद्धान्तातील वेदनिक-कारक टप्प्यामध्ये यांचा समावेश होतो :

- (1) वर्तुळाकार प्रतिक्रिया
 - (2) ध्येयाकडे नेणारे वर्तन
 - (3) विलंबित अनुकरण
 - (4) सर्वजीववादी विचार
- (A) (1), (2) आणि (3)
 (B) (1), (3) आणि (4)
 (C) (2), (3) आणि (4)
 (D) (1) आणि (4)

36. Which of the following is *not* an example of representativeness heuristics ?
- (A) Insensitivity to prior probabilities
 (B) Insensitivity to sample size
 (C) Misconception of chance
 (D) Effectiveness of search set
37. Which of the following is/are semi-projective measure/s ?
- (1) Rosenzweig Picture-Frustration Study
 (2) Rorschach Ink Blot Test
 (3) Thematic Apperception Test
 (4) Sack's Sentence Completion Test
- (A) (1) and (4)
 (B) (1) and (3)
 (C) (1), (2) and (4)
 (D) (1), (3) and (4)
38. Which endocrine gland links the nervous system to the endocrine system via hypothalamus ?
- (A) Thyroid gland
 (B) Adrenal gland
 (C) Pineal gland
 (D) Pituitary gland
36. खालीलपैकी कोणते प्रातिनिधिकता नवगामीचे उदाहरण नाही ?
- (A) पूर्व-संभाव्यतेबाबत असंवेदनशीलता
 (B) नमुन्याच्या आकारबाबत असंवेदनशीलता
 (C) शक्यतेबाबतची भ्रामक कल्पना
 (D) शोध संचाची परिणामकारकता
37. खालीलपैकी कोणते/कोणती अर्धप्रक्षेपण मापन/मापने आहेत ?
- (1) रोसेन्विग पिक्चर फ्रस्ट्रेशन स्टडी
 (2) रोर्शा इंक ब्लॉट टेस्ट
 (3) थिमॅटीक अपर्सेप्शन टेस्ट
 (4) सॅक्स सेन्टेन्स कंप्लीशन टेस्ट
- (A) (1) आणि (4)
 (B) (1) आणि (3)
 (C) (1), (2) आणि (4)
 (D) (1), (3) आणि (4)
38. कोणती अंतःस्त्रावी ग्रंथी चेतासंस्थेला अंतःस्त्रावी संस्थेशी अधश्चेताक्षेपकाद्वारे जोडते ?
- (A) अवटु ग्रंथी
 (B) अधिवृक्क ग्रंथी
 (C) पाईनी ग्रंथी
 (D) पीयूषिका ग्रंथी

39. Match List I with List II and select the correct answer by using the codes given below :

List I (Attitude Scaling Technique)	List II (Feature)
(P) Equal appearing intervals	(1) Checks unidimensionality of the scale
(Q) Paired comparison	(2) Suitable for scaling small number of items
(R) Scalogram	(3) Can assess multidimensional attitudes
(S) Summated ratings	(4) Suitable for scaling large number of items

Codes :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (1)	(4)	(3)	(2)
(B) (3)	(1)	(2)	(4)
(C) (3)	(4)	(2)	(1)
(D) (4)	(2)	(1)	(3)

40. Individual uses quantifiers in solving syllogistic reasoning problem is an example of :

- (A) Atmospheric error
- (B) Conversion error
- (C) Semantic error
- (D) Belief Bias

39. यादी I व यादी II यांच्या जोड्या लावून खाली दिलेल्या संकेतसूची मधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I (अभिवृत्ती मापन तंत्र)	यादी II (वैशिष्ट्य)
(P) सम अंतराल पद्धती	(1) मापनीचे एक-आयामत्व तपासते
(Q) युग्म-तुलना पद्धती	(2) कमी चाचणी-विधानांच्या मापनी-करणासाठी योग्य
(R) स्केलोग्रॅम	(3) बहु-आयामी अभिवृत्तींचे मूल्यांकन करू शकते
(Q) समाकलित पदनिश्चयन	(4) अधिक चाचणी-विधानांच्या मापनी-करणासाठी योग्य

संकेतसूची :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (1)	(4)	(3)	(2)
(B) (3)	(1)	(2)	(4)
(C) (3)	(4)	(2)	(1)
(D) (4)	(2)	(1)	(3)

40. संवाक्य तर्काच्या समस्या सोडविताना व्यक्ती मापकांचा (क्वांटीफायर) उपयोग करतात हे पुढीलपैकी कशाचे उदाहरण आहे ?

- (A) वातावरणीय प्रमाद
- (B) रूपांतरण प्रमाद
- (C) अर्थपर प्रमाद
- (D) विश्वास अभिनती

Question Nos. 41 to 46 :

Each of the following six questions consists of two statements : One labelled as Assertion (A), and the other labelled as Reason (R). You have to examine these two statements carefully and decide if the Assertion (A) and the Reason (R) are individually true, and if so whether the Reason is a correct explanation of the Assertion. Select your answers to the following six questions using the codes given below and mark your answers on the answer sheet accordingly.

Codes :

- (A) Both Assertion and Reason are true and Reason is the correct explanation of Assertion.
- (B) Both Assertion and Reason are true but Reason is not the correct explanation of Assertion
- (C) Assertion is true but Reason is false.
- (D) Assertion is false but Reason is true.
41. **Assertion (A) :** Persons with high need for achievement prefer to take moderate risks as a result of skill and not chance.
- Reason (R) :** Persons with high need for achievement have strong fear of failure.

प्रश्न क्र. 41 ते 46 :

खालील सहा प्रश्नांपैकी प्रत्येकात दोन विधाने आहेत. एकाला प्रतिपादन (A) आणि दुसऱ्याला कारण (R) असे नाव दिले आहे. तुम्हाला ती दोन्ही विधाने काळजीपूर्वक तपासायची आहेत व असे ठरवायचे आहे की प्रतिपादन आणि कारण स्वतंत्रपणे खरे आहेत का, व जर तसे असेल तर कारण हे प्रतिपादनाचे योग्य स्पष्टीकरण आहे का. खालील सहा प्रश्नांची उत्तरे खाली दिलेल्या संकेतानुसार निवडा आणि त्याप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर खूण करा.

संकेत :

- (A) प्रतिपादन आणि कारण दोन्ही खरे आहेत व कारण हे प्रतिपादनाचे योग्य स्पष्टीकरण आहे.
- (B) प्रतिपादन आणि कारण दोन्ही खरे आहेत पण कारण हे प्रतिपादनाचे योग्य स्पष्टीकरण नाही.
- (C) प्रतिपादन खरे आहे पण कारण खोटे आहे.
- (D) प्रतिपादन खोटे आहे पण कारण खरे आहे.
41. **प्रतिपादन (A) :** उच्च संपादन प्रेरणा असलेल्या व्यक्ती कौशल्याधारित, केवळ योगायोगावर अवलंबून नसलेली मध्यम स्वरूपाची जोखीम घेतात.
- कारण (R) :** उच्च संपादन प्रेरणा असलेल्या व्यक्तींना अपयशाची तीव्र भीती असते.

42. **Assertion (A)** : If a personality psychologist wants to carry out second-order factor analysis, first-order factors should not be subjected to varimax rotation.

Reason (R) : Varimax rotation provides orthogonal factors.

43. **Assertion (A)** : Greater the number of people present at emergency, it is less likely that individual acts.

Reason (R) : Empathy-altruism hypothesis proposes that more number of bystanders creates failure in the perception of emergency.

44. **Assertion (A)** : Research has shown that instructions inducing low motivation are detrimental for high anxious students.

Reason (R) : Best motivating condition for high anxious students is where no reference is made to success.

45. **Assertion (A)** : Shaping is used when behaviour is complex.

Reason (R) : Learning process in operant conditioning may be shortened if approximation of the desired behaviour is rewarded.

42. **प्रतिपादन (A)** : जर व्यक्तिमत्व मानसशास्त्रज्ञाला द्वितीय-श्रेणी घटक विश्लेषण करावयाचे असेल, तर प्रथम श्रेणी घटकांचे व्हॅरीमॅक्स चक्रावर्तन करू नये.

कारण (R) : व्हॅरीमॅक्स चक्रावर्तन काटकोनी घटक देते.

43. **प्रतिपादन (A)** : आपत्काली लोकांची संख्या वाढते तशी व्यक्तीने कृती करण्याची शक्यता कमी होते

कारण (R) : तदानुभूती-परहितवृत्ती उपपत्तीनुसार जितके जास्त लोक उपस्थित असतील तितके आपत्तीचे संवेदन असफल होते

44. **प्रतिपादन (A)** : संशोधनाने असे दाखवून दिले आहे की कमी प्रतिच्या प्रेरणांप्रत नेणाऱ्या सूचना अतिशय चिंतामग्न विद्यार्थ्यांना हानिकारक ठरतात.

कारण (R) : अतिशय चिंतामग्न विद्यार्थ्यांसाठी प्रेरित करणारी सर्वोत्तम परिस्थिती म्हणजे जेथे यशाविषयी कोणताही संदर्भ येत नाही.

45. **प्रतिपादन (A)** : जेव्हा वर्तन संकीर्ण असते तेव्हा शेपिंग वापरले जाते.

कारण (R) : व्यापारक अभिसंधानातील अध्ययनाची प्रक्रिया जलद होते जर ईच्छित वर्तनाच्या जवळजवळ बरोबर वर्तनाला पारितोषिक दिले जाईल.

46. **Assertion (A)** : Osmometric thirst is a function of a drop in the intercellular fluid.
Reason (R) : It is well-known that thirst is caused by a drop in the blood plasma.
47. Observational learning :
- (1) eliminates trial and error learning.
 - (2) takes less time than operant conditioning.
 - (3) includes modelling.
 - (4) gives results equivalent to learning by insight.
- (A) (1), (2) and (4)
 (B) (2), (3) and (4)
 (C) (1), (2) and (3)
 (D) (1), (3) and (4)
48. Which of the following is true in case of D-needs and B-needs in Maslow's hierarchy of needs ?
- (1) D-needs can be fulfilled by eliminating the deficiency
 - (2) Beauty, truth, goodness, simplicity, etc. are B-needs
 - (3) D-needs are at times existential and spiritual
 - (4) Esteem needs and self-actualization are B-needs in the hierarchy
- (A) (1) and (4) only
 (B) (1) and (2) only
 (C) (1), (2) and (4) only
 (D) (2), (3) and (4) only
46. **प्रतिपादन (A)** : परासरणीय तहान ही अंतःकोशीका द्रवातील घट झाल्यामुळे लागते.
कारण (R) : हे जात आहे की तहान ही ब्लड प्लाझमामध्ये घट झाल्यामुळे लागते.
47. निरीक्षणात्मक अध्ययन :
- (1) प्रयत्न प्रमादाने होणारे अध्ययन नष्ट करते.
 - (2) व्यापारक अभिसंधानापेक्षा कमी वेळात होते.
 - (3) प्रतिरूप अनुसाराणाचा अंतर्भाव करते.
 - (4) मर्मदृष्टी अध्ययनाच्या बरोबरीचे परिणाम निर्मिते.
- (A) (1), (2) आणि (4)
 (B) (2), (3) आणि (4)
 (C) (1), (2) आणि (3)
 (D) (1), (3) आणि (4)
48. मॅस्लोच्या गरजांच्या अधिश्रेणीनुसार "डी" गरजा व "बी" गरजा यांच्याबाबतीत खालीलपैकी कोणते बरोबर आहे ?
- (1) कमतरता भरून काढल्याने डी-गरजा पूर्ण होतात
 - (2) सौंदर्य, सत्य, चांगलेपणा, साधेपणा, इ. या बी-गरजा आहेत
 - (3) डी-गरजा या काही वेळा अस्तित्ववादी आणि आध्यात्मिक असतात
 - (4) आदर गरज आणि आत्मवास्तविकीकरण या अधिश्रेणीमध्ये बी-गरजा आहेत
- (A) (1) आणि (4) फक्त
 (B) (1) आणि (2) फक्त
 (C) (1), (2) आणि (4) फक्त
 (D) (2), (3) आणि (4) फक्त

49. The research findings indicate that job satisfaction and performance usually have :
- (A) no correlation
 (B) weak negative correlation
 (C) weak positive correlation
 (D) strong positive correlation
50. Which of the following is correct regarding emotional intelligence ?
- (1) MSCEIT is based on trait model of EI.
 (2) Perceive, use, understand and manage emotions are aspects of ability model.
 (3) Trait model of EI generally employ self-report EI measures
 (4) Self-motivation, self-awareness, change management are aspects of trait model of EI.
- (A) (1) and (3) only
 (B) (1) and (4) only
 (C) (2) and (3) only
 (D) (2), (3) and (4) only
49. संशोधन असे दर्शविते की कार्य-समाधान आणि निर्वर्तन यांच्यात :
- (A) सहसंबंध नाही
 (B) थोडासा ऋणात्मक सहसंबंध आहे
 (C) थोडासा धनात्मक सहसंबंध आहे
 (D) भरपूर धनात्मक सहसंबंध आहे
50. खालीलपैकी कोणते भावनिक बुद्धिमत्तेबद्दल बरोबर आहे ?
- (1) MSCEIT ही भावनीक बुद्धिमत्तेच्या गुण सिद्धांतावर आधारित आहे
 (2) भावनाचे संवेदन होणे, वापरणे, आकलन करणे आणि व्यवस्थापन करणे हे क्षमता सिद्धांताचे भाग आहेत
 (3) भावनिक बुद्धिमत्तेच्या गुण सिद्धांतात साधारणपणे स्ववृत्त मापने वापरतात
 (4) स्वप्रेरणा, स्वभान, बदल व्यवस्थापन हे गुण सिद्धांताचे महत्वाचे भाग आहेत.
- (A) (1) आणि (3) फक्त
 (B) (1) आणि (4) फक्त
 (C) (2) आणि (3) फक्त
 (D) (2), (3) आणि (4) फक्त

Question Nos. 51 to 55 :

Read the following paragraph and answer the five questions which follow :

An experiment was performed varying 'modality of presentation' (A) at two levels and 'retention interval' (B) at three levels and using 'recall scores' as the dependent variable. Each cell contained randomly assigned twelve subjects. After the experiment was over, cell-wise means and standard deviations were obtained. The cell-wise standard deviations were approximately equal. The data were analyzed by following suitable model of ANOVA. One of the interesting finding was that the F ratio, computed as $(MS_{A \times B} / MS_E)$ was significant at .01 level.

51. How many subjects were employed in the above experiment ?
- (A) 24
(B) 36
(C) 60
(D) 72

प्रश्न क्र. 51 ते 55 :

खालील परिच्छेद वाचा व त्यासंबंधित पाच प्रश्नांची उत्तरे द्या :

एका प्रयोगात 'प्रस्तुतीचे वेदनमाध्यम' (A) याला दोन पातळीवर व 'धारणा-काल' (B) याला तीन पातळीवर हाताळण्यात आले. 'प्रत्यावाहन प्राप्तांक' हे आश्रित परिवर्त्य होते. प्रत्येक सेल (cell) मध्ये अनियतिकृत रित्या दिलेले बारा प्रयुक्त होते. प्रयोग झाल्यानंतर प्रत्येक सेलचे मध्य (mean) व प्रमाण विचलन काढण्यात आले. सर्व सेल्सचे प्रमाण विचलन जवळजवळ सारखे होते. प्रदत्तांचे विश्लेषण प्रचरण विश्लेषणाचे योग्य प्रारूप वापरून करण्यात आले. यापैकी एक लक्षवेधक फलित म्हणजे $(MS_{A \times B} / MS_E)$ या सूत्राने काढलेले F गुणोत्तर .01 पातळीवर लक्षणीय होते.

51. वरील प्रयोगात किती प्रयुक्त वापरण्यात आले ?
- (A) 24
(B) 36
(C) 60
(D) 72

52. Which one of the following statements appears to be correct for the above experimental data ?
- (A) The assumption of homogeneity of variance is violated
- (B) The assumption of homogeneity of variance is satisfied
- (C) No data are provided about the assumption of homogeneity of variance
- (D) Means and variances are proportional
53. What would be the degrees of freedom associated with the main effect of retention interval ?
- (A) 2
- (B) 3
- (C) 5
- (D) 6
52. वरील प्रायोगिक प्रदत्तांच्या संदर्भात पुढीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?
- (A) प्रचरणाच्या एकजिनसीपणा बदलच्या गृहितकाचे उल्लंघन होते
- (B) प्रचरणाच्या एकजिनसीपणा बदलच्या गृहितकाचे समाधान होते
- (C) प्रचरणाच्या एकजिनसीपणा बदलच्या गृहितकाच्या संदर्भात प्रदत्त दिलेले नाहीत
- (D) मध्य आणि प्रचरण प्रमाणात आहेत
53. धारणा-कालाच्या प्रमुख परिणामाशी संबंधित मुक्ति-प्रमाणसंख्या किती आहेत ?
- (A) 2
- (B) 3
- (C) 5
- (D) 6

54. Which of the following conclusion/s can be drawn from the above data ?

- (1) Main effect of modality of presentation is significant.
- (2) Main effect of retention interval is significant.
- (3) The interaction effect is significant
- (4) Neither the main effect nor interaction effect is significant

- (A) (3) only
- (B) (4) only
- (C) (1) and (2) only
- (D) (1), (2) and (3) only

55. Which of the following statement/s is/are correct about the experimental design employed in the above study ?

- (1) It is an imbalanced factorial design
- (2) It is a balanced factorial design
- (3) It is 2×3 factorial design
- (4) It is a between-groups design

- (A) 3 only
- (B) (1) and (3) only
- (C) (3) and (4) only
- (D) (2), (3) and (4) only

54. वरील प्रदत्तावरून पुढीलपैकी कोणते अनुमान काढता येईल ?

- (1) प्रस्तुतीच्या वेदनमाध्यमाचा प्रमुख परिणाम लक्षणीय आहे.
- (2) धारणाकालाचा प्रमुख परिणाम लक्षणीय आहे.
- (3) अंतर्क्रिया परिणाम लक्षणीय आहे.
- (4) प्रमुख परिणाम किंवा अंतर्क्रिया परिणाम, काहीही लक्षणीय नाही.

- (A) (3) फक्त
- (B) (4) फक्त
- (C) (1) आणि (2) फक्त
- (D) (1), (2) आणि (3) फक्त

55. वरील अध्ययनात वापरण्यात आलेल्या प्रायोगिक आखणीविषयी कोणते/कोणती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (1) ही एक असंतुलित घटकानुसारी आखणी आहे
- (2) ही एक संतुलित घटकानुसारी आखणी आहे
- (3) ही एक 2×3 घटकानुसारी आखणी आहे
- (4) ही एक 'बिट्वीन-ग्रुप्स' (between-groups) आखणी आहे.

- (A) 3 फक्त
- (B) (1) आणि (3) फक्त
- (C) (3) आणि (4) फक्त
- (D) (2), (3) आणि (4) फक्त

56. Which theory implies that people can change their emotions simply by changing the way they label their arousal ?
- (A) James-Lange theory
(B) Cannon-Bard theory
(C) Opponent-Process theory
(D) Schachter's two-factor theory
57. Cultural differences in perception are associated with :
- (1) biological factors
(2) environmental factors
(3) socialization practices
- (A) (1) and (3)
(B) (2) and (3)
(C) (1), (2) and (3)
(D) Only (3)
58. Wason Selection Task of conditional reasoning involves condition 'if P then Q'. The correct answer for it is :
- (A) P and Q
(B) P and not Q
(C) Not P and Q
(D) Not P and not Q
56. लोक आपल्या जागरणाचे (arousal) अर्थ-विवरण बदलून आपल्या भावना बदलू शकतात, हे कोणत्या उपपत्तीद्वारे सूचित होते ?
- (A) जेम्स-लॅंगची उपपत्ती
(B) कॅनन-बार्डची उपपत्ती
(C) विरोधी प्रक्रिया उपपत्ती
(D) शॅक्टरची द्विघटक उपपत्ती
57. संवेदनातील सांस्कृतिक फरक याच्याशी निगडित असतात :
- (1) जीवशास्त्रीय घटक
(2) परिस्थितीजन्य घटक
(3) सामाजिकीकरणाच्या पद्धती
- (A) (1) आणि (3)
(B) (2) आणि (3)
(C) (1), (2) आणि (3)
(D) फक्त (3)
58. अवलंबी तर्काच्या वॅसन निवड कार्यामध्ये 'जर पी तर क्यू' अशी अट असते. यासाठीचे बरोबर उत्तर आहे :
- (A) पी आणि क्यू
(B) पी आणि नॉट क्यू
(C) नॉट पी आणि क्यू
(D) नॉट पी आणि नॉट क्यू

59. When a manager/supervisor is considering effort and motivation while evaluating job performance, he/she is most likely relying on :
- (A) attributional processes
(B) expectancies
(C) halo effects
(D) impression management
60. A social worker, with a qualification of Master of Social Work (MSW) who was appointed as an assistant to a psychiatrist, used to administer and interpret Rorschach test. This is an :
- (A) Ethically incorrect practice
(B) Ethically correct practice
(C) Ethically correct practice provided the results are kept confidential
(D) Ethically correct practice provided the results are used only for diagnostic purpose.
59. जेंव्हा व्यवस्थापक/पर्यवेक्षक हा/ही कार्य-निर्वर्तनाचे मुल्यमापन करताना प्रयत्न आणि प्रेरणा यांना विचारात घेतो तेंव्हा तो/ती बहूधा याच्यावर आधारित राहतो/राहते :
- (A) गुणारोपण प्रक्रिया
(B) आपेक्षावस्था
(C) वलय प्रभाव
(D) स्वप्रभावाचे व्यवस्थापन
60. मास्टर ऑफ सोशल वर्क (MSW) अशी पात्रता असलेल्या एका सोशल वर्करची एका मनोविकृति चिकित्सकाचा सहाय्यक म्हणून नियुक्ती झाली. तो रोर्शा चाचणी देत असे व त्याचे अर्थ-विवरण करत असे. ही एक :
- (A) नैतिकदृष्ट्या चुकीची पद्धत आहे
(B) नैतिकदृष्ट्या बरोबर पद्धत आहे
(C) फलिते जोपर्यंत गोपनीय ठेवण्यात येतात, तोपर्यंत, नैतिकदृष्ट्या बरोबर पद्धत आहे
(D) फलितांचा उपयोग केवळ नैदानिक कार्यासाठी करण्यात येतो, तोपर्यंत नैतिकदृष्ट्या बरोबर पद्धत आहे

61. In probability learning :

- (A) recency effect is seen
- (B) negative recency effect is seen
- (C) primacy effect is seen
- (D) negative primacy effect is seen

62. Which is the correct sequence to sleep related aspects listed below ?

- (A) Increased cortisol — NREM sleep—REM sleep — awakening — high melatonin
- (B) High melatonin — REM sleep — NREM sleep — awakening —increased cortisol
- (C) NREM sleep — increased cortisol — REM sleep — awakening — high melatonin
- (D) High melatonin — NREM sleep — REM sleep — awakening — increased cortisol

61. संभाव्यता अध्ययनात :

- (A) सन्निधकालीनता परिणाम दिसून येतो
- (B) नकारात्मक सन्निधकालीनता परिणाम दिसून येतो
- (C) प्राथम्यता परिणाम दिसून येतो
- (D) नकारात्मक प्राथम्यता परिणाम दिसून येतो

62. झोपेशी संबंधीत खालील घटकांचा योग्य क्रम कोणता ?

- (A) कॉर्टिसॉलमध्ये वाढ — स्थिर नेत्र निद्रा — जलद नेत्रचल निद्रा — जागे होणे — मेलॅटोनीनमध्ये वाढ
- (B) मेलॅटोनीनमध्ये वाढ — जलद नेत्रचल निद्रा — स्थिर नेत्र निद्रा — जागे होणे — कॉर्टिसॉलमध्ये वाढ
- (C) स्थिर नेत्र निद्रा — कॉर्टिसॉलमध्ये वाढ — जलद नेत्रचल निद्रा — जागे होणे — मेलॅटोनिनमध्ये वाढ
- (D) मेलॅटोनिनमध्ये वाढ — स्थिर नेत्र निद्रा — जलद नेत्रचल निद्रा — जागे होणे — कॉर्टिसॉलमध्ये वाढ

63. The theory of intelligence that explains three stratum of intelligence that include general intelligence (g) at stratum three is proposed by :

- (A) Spearman
(B) Carroll
(C) Sternberg
(D) Guilford

64. Match List I with List II and select the correct answer from the codes given below :

List I (Psychologist)	List II (Personality Measure)
(P) Guilford, J.P.	(1) California Psychological Inventory
(Q) Saucier, G.	(2) Index of Personality Styles
(R) Gough, H.	(3) Temperament Survey
(S) Millon, T.	(4) Adjective Check List

Codes :

	(P)	(Q)	(R)	(S)
(A)	(1)	(4)	(3)	(2)
(B)	(2)	(3)	(1)	(4)
(C)	(3)	(4)	(1)	(2)
(D)	(3)	(4)	(2)	(1)

63. बुद्धीमत्तेचा सिद्धांत ज्यात बुद्धीमत्तेचे तीन स्तर स्पष्ट केले आहेत व ज्यात तिसऱ्या स्तरावर सामान्य बुद्धीमत्ता (जी) आहे, तो कोणी दिला आहे :

- (A) स्पीअरमन
(B) कॅरोल
(C) स्टर्नबर्ग
(D) गिलफोर्ड

64. यादी I व यादी II यांच्या जोड्या लावून खाली दिलेल्या संकेतसूची मधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I (मानसशास्त्रज्ञ)	यादी II (व्यक्तिमत्त्व मापने)
(P) गिलफोर्ड, जे.पी.	(1) कॅलिफोर्निया साय-कॉलॉजिकल इन्व्हेन्ट्री
(Q) साउसियर, जी.	(2) इंडेक्स ऑफ पर्सनॅलिटी स्टाइल
(R) गोह, एच्.	(3) टेम्परामेंट सर्व्हे
(S) मिलॉन, टी	(4) अँडजेक्टिव्ह चेक लिस्ट

संकेतसूची :

	(P)	(Q)	(R)	(S)
(A)	(1)	(4)	(3)	(2)
(B)	(2)	(3)	(1)	(4)
(C)	(3)	(4)	(1)	(2)
(D)	(3)	(4)	(2)	(1)

65. Match List I with List II and select the correct answer from the codes given below :

List I	List II
(Bias in Social Cognition)	(Description)
(P) Planning fallacy	(1) Assess events by thinking about options
(Q) Automatic vigilance	(2) Belief that cannot stand factual scrutiny
(R) Counterfactual thinking	(3) Optimistic bias for task completion
(S) Magical Thinking	(4) Tendency to attend negative stimulus
	(5) A belief that magic happen in reality

Codes :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (3)	(4)	(2)	(5)
(B) (2)	(3)	(1)	(4)
(C) (4)	(2)	(3)	(5)
(D) (3)	(4)	(1)	(2)

65. यादी I व यादी II यांच्या जोड्या लावून खाली दिलेल्या संकेतसूची मधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I

यादी II

(समाजिक बोधनातील अभिनती)

(वर्णन)

(P) नियोजन तर्कदोष	(1) घटनांचे मूल्यमापन पर्यायांचा विचार करून करणे
(Q) यंत्रवत जागरूकता	(2) तथ्याधारित विश्लेषणात न टिकणारे विश्वास
(R) प्रती तथ्य विचार	(3) कार्य पुर्ततेबाबतची आशावादी अभिनती
(S) जादुई विचार	(4) ऋणात्मक उद्दीपका-कडे अवधान देण्याची वृत्ती
	(5) जादू वास्तवात घडू शकते असा विश्वास

संकेतसूची :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (3)	(4)	(2)	(5)
(B) (2)	(3)	(1)	(4)
(C) (4)	(2)	(3)	(5)
(D) (3)	(4)	(1)	(2)

66. Which of the following is *true* in case of self-esteem ?

- (1) It is an overall evaluation/ appraisal of self-worth
- (2) Self-competence has been considered as an aspect of self-esteem
- (3) Self-report measures are less popular than projective measures of self-esteem
- (4) Factor analysis is not applicable to understand self-esteem
- (A) (1) and (2) only
- (B) (1), (2) and (4) only
- (C) (1), (3) and (4) only
- (D) (2), (3) and (4) only

66. खालीलपैकी कोणते स्व-आदरभावाबद्दल खरे आहे ?

- (1) हे स्व-मूल्याचे सर्वसाधारण मुल्यमापन/ निर्धारण असते
- (2) स्वक्षमता ही स्व-आदरभावाचा एक भाग आहे
- (3) स्व-आदरभावाची स्व-वृत्त मापने ही प्रक्षेपण मापनांहून कमी लोकप्रिय आहेत
- (4) स्व-आदरभावाच्या आकलनासाठी घटक विश्लेषणाचे उपयोजन शक्य नाही
- (A) (1) आणि (2) फक्त
- (B) (1), (2) आणि (4) फक्त
- (C) (1), (3) आणि (4) फक्त
- (D) (2), (3) आणि (4) फक्त

67. Which of the following are correct descriptions of scoring of response on creativity test ?
- (1) Response scored for showing shift in thinking
 - (2) Response scored for fluency but not originality
 - (3) Response scored for originality but not fluency
 - (4) Response scored for statistically rarity of response
- (A) (3) only
(B) (1) and (2) only
(C) (1), (2) and (4) only
(D) (1), (3) and (4) only
68. Teacher-student relationships are associated with which of the following behaviour patterns of the students ?
- (1) Academic achievement
 - (2) Conformity behaviour
 - (3) Rewarding behaviour
 - (4) Curiosity
- (A) (1), (2) and (3)
(B) (1), (3) and (4)
(C) (2), (3) and (4)
(D) (1), (3) and (4)
67. सर्जनशीलतेच्या चाचणीवरील अनुक्रियेच्या गुणांकनाची खालीलपैकी कोणते/कोणती वर्णन/वर्णने बरोबर आहेत ?
- (1) अनुक्रियेचे गुणांकन विचारप्रक्रियेत दिलेल्या बदलाबाबत करणे
 - (2) अनुक्रियेचे गुणांकन प्रवाहीत्वाबाबत (फ्लूएन्सी) करणे पण नाविन्याबाबत (ओरोजीनेलिटी) न करणे
 - (3) अनुक्रियेचे गुणांकन नाविन्याबाबत (ओरोजीनेलिटी) करणे पण प्रवाहीत्वाबाबत (फ्लूएन्सी) न करणे
 - (4) अनुक्रियेचे गुणांकन अनुक्रियेच्या सांख्यिकीय दुर्मिळतेबाबत करणे
- (A) (3) फक्त
(B) (1) आणि (2) फक्त
(C) (1), (2) आणि (4) फक्त
(D) (1), (3) आणि (4) फक्त
68. अध्यापक-विद्यार्थी यांच्यातील संबंध विद्यार्थ्यांच्या खालीलपैकी कोणत्या वर्तन प्रकारांशी संबंधित असतात ?
- (1) शैक्षणिक संपादन
 - (2) अनुसारिता वर्तन
 - (3) पारितोषिक देणारे वर्तन
 - (4) जिज्ञासा
- (A) (1), (2) आणि (3)
(B) (1), (3) आणि (4)
(C) (2), (3) आणि (4)
(D) (1), (3) आणि (4)

69. Match List I with List II and select the correct answer from the codes given below :

List I (Sleep Disorder)	List II (Description)
(P) Primary Insomnia	(1) Walking for several minutes during sleep without remembering it next day.
(Q) Somnambulism	(2) Sudden arousal from deep sleep with a scream or cry with intense fear.
(R) Narcolepsy	(3) Difficulty in initiating/maintaining sleep not accounted for physical, mental disorders
(S) Sleep terror	(4) Irresistible attack of refreshing sleep and inability to control sleep and wakefulness.
	(5) Difficulty in initiating/maintaining sleep and sudden scaring arousal from deep sleep not because of other disorders

Codes :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (3)	(1)	(4)	(2)
(B) (5)	(4)	(2)	(1)
(C) (3)	(1)	(4)	(5)
(D) (5)	(4)	(2)	(3)

69. यादी I व यादी II यांच्या जोड्या लावून खाली दिलेल्या संकेतसूची मधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I (झोपेच्या विकृती)	यादी II (वर्णन)
(P) प्राथमिक निद्रानाश	(1) झोपेमध्ये अनेक मिनीटे चालणे व दुसऱ्या दिवशी ते न आठवणे
(Q) निद्राचरत्व	(2) स्थिर नेत्र निद्रेतून ओरडून उठणे किंवा घाबरून रडणे
(R) अतिनिद्रासक्ती	(3) झोप लागणे/टिकणे याबाबतचा त्रास जो इतर शारीरिक, मानसिक विकृतीमुळे नाही
(S) निद्राधास्ती	(4) ताजेतवाने करणारा झोपेचा झटका व झोप व जागेपणावर नियंत्रण न राहणे
	(5) झोप लागणे/टिकणे याबाबतचा त्रास आणि स्थिर नेत्र निद्रेतून घाबरून उठणे जे इतर विकृतीमुळे नाही

संकेतसूची :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (3)	(1)	(4)	(2)
(B) (5)	(4)	(2)	(1)
(C) (3)	(1)	(4)	(5)
(D) (5)	(4)	(2)	(3)

70. Praise is ineffective when it is used to :

- (1) Foster warmth among students
 - (2) Control behaviour of students
 - (3) Compensate the reproof
 - (4) Encourage students to enhance enjoyment in task
- (A) (2), (3), (4)
 (B) (1), (2), (3)
 (C) (1), (3), (4)
 (D) (1), (2), (4)

71. Match List I with List II and select the correct answer by using the codes given below :

List I (Behavioural Technique)	List II (Resulting Application)
(P) Punishment	(1) Leads to more generalization
(Q) Reward	(2) Easiest behaviour change technique
(R) Omission	(3) Reinforcement after termination of activity
(S) Avoidance	(4) Postpone contact with aversive stimuli

Codes :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (3)	(2)	(4)	(1)
(B) (2)	(1)	(3)	(4)
(C) (4)	(3)	(1)	(2)
(D) (1)	(4)	(2)	(3)

70. जेव्हा प्रशंसा खालील कारणांनी केली जाते तेव्हा ती परिणामकारक नसते :

- (1) विद्यार्थ्यांमध्ये भावनिक उब वाढविण्यासाठी
 - (2) विद्यार्थ्यांचे वर्तन नियंत्रित करण्यासाठी
 - (3) टीकेची भरपाई म्हणून
 - (4) कामातील मजा वाढविण्यासाठी विद्यार्थ्यांना उत्तेजन देण्यासाठी
- (A) (2), (3), (4)
 (B) (1), (2), (3)
 (C) (1), (3), (4)
 (D) (1), (2), (4)

71. यादी I व यादी II यामधील योग्य जोड्या लावून खाली दिलेल्या संकेतसूची मधून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I (वर्तनविषयक तंत्र)	यादी II (उपयोजत फलीत)
(P) शिक्षा	(1) अधिक सामान्यीकरण होते
(Q) बक्षिस	(2) वर्तन बदलाचे सर्वात सोपे तंत्र
(R) वगळणे	(3) क्रिया थांबवल्यावर दिलेले प्रबलन
(S) टाळणे	(4) परावृत्त करणाऱ्या उद्दीपकाशी संबंध पुढे ढकलणे

संकेतसूची :

(P)	(Q)	(R)	(S)
(A) (3)	(2)	(4)	(1)
(B) (2)	(1)	(3)	(4)
(C) (4)	(3)	(1)	(2)
(D) (1)	(4)	(2)	(3)

72. Which of the following is/are characteristic/s of evolutionary social psychology ?

- (1) It rests upon natural selection theory
- (2) Charles Darwin is pioneer of evolutionary social psychology
- (3) It uses Hamilton's inclusive fitness theory
- (4) Experimental methods cannot be used to test evolutionary hypothesis

- (A) (1) only
- (B) (1) and (2) only
- (C) (1) and (3) only
- (D) (2) and (4) only

72. खालीलपैकी कोणती/कोणते उत्क्रांतीवादी सामाजिक मानसशास्त्राचे/मानसशास्त्राची गुणवैशिष्ट्ये आहेत ?

- (1) ते नैसर्गिक निवड सिद्धांतावर आधारित आहे
- (2) उत्क्रांतीवादी सामाजिक मानसशास्त्राचा प्रणेता हा चार्ल्स डार्विन आहे
- (3) ते हॅमिल्टनच्या समावेशी फिटनेस सिद्धांताचा वापर करते
- (4) उत्क्रांतीवादी उपपत्ती तपासण्यासाठी प्रायोगिक पद्धतींचा उपयोग होत नाही

- (A) (1) फक्त
- (B) (1) आणि (2) फक्त
- (C) (1) आणि (3) फक्त
- (D) (2) आणि (4) फक्त

73. Which of the following is/are the process theories of work motivation ?
- (1) Herzberg's two-factor theory of work motivation
 - (2) Maslow's theory of need hierarchy
 - (3) Porter-Lawler's performance satisfaction theory
 - (4) Vroom's expectancy theory
- (A) (4) only
(B) (2) and (4) only
(C) (3) and (4) only
(D) (2), (3) and (4) only
74. In the context of stress response, which one of the following sequences is correct ?
- (A) ACTH → pituitary adrenal cortex → corticoids → general resistance
 - (B) Pituitary adrenal medulla → corticoids → ACTH general resistance
 - (C) ACTH pituitary corticoids adrenal medulla → general resistance
 - (D) Pituitary → ACTH adrenal cortex → corticoids → general resistance
73. पुढीलपैकी कोणती/कोणत्या कार्य-प्रेरणेची/च्या प्रक्रिया उपपत्ती आहे/आहेत ?
- (1) हर्झबर्गची कार्यप्रेरणेची द्विघटक उपपत्ती
 - (2) मॅस्लोची गरज अधिश्रेणी उपपत्ती
 - (3) पोर्टर-लालरची निर्वर्तन-समाधान उपपत्ती
 - (4) व्ह्रूमची अपेक्षावस्था उपपत्ती
- (A) (4) फक्त
(B) (2) आणि (4) फक्त
(C) (3) आणि (4) फक्त
(D) (2), (3) आणि (4) फक्त
74. ताण प्रतिक्रियेत, पुढीलपैकी कोणता क्रम बरोबर आहे ?
- (A) ए.सी.टी.एच. → पियुषिका अधिवृक्क बाह्यक → कॉर्टिकॉइड्स → सामान्य प्रतिरोध
 - (B) पियुषिका → अधिवृक्क मध्यांग → कॉर्टिकॉइड्स ए.सी.टी.एच. सामान्य प्रतिरोध
 - (C) ए.सी.टी.एच. पियुषिका कॉर्टिकॉइड्स अधिवृक्क मध्यांग सामान्य प्रतिरोध
 - (D) पियुषिका → ए.सी.टी.एच. → अधिवृक्क बाह्यक → कॉर्टिकॉइड्स → सामान्य प्रतिरोध

75. Repisodic memory is :

- (A) reappearance of episodic memory which is very accurate
- (B) inaccurate memorization of events due to active reshaping of memories
- (C) combination of new and old memories of similar events
- (D) immediate memory of emotionally disturbing events

75. रेपिसोडीक स्मरण म्हणजे :

- (A) एपिसोडीक वा घटना स्मृतीचे पुनर्दर्शन जे खूपच अचूक असते
- (B) स्मरणाच्या सक्रिय पुनर्निर्माणातून चुकीचे स्मरण
- (C) सारख्या घटनांच्या नव्या व जुन्या स्मृतींचे मिश्रण
- (D) भावनिकदृष्ट्या विचलीत करणाऱ्या तात्कालिक स्मृती